

Tirgus pārskats

2009.g. 17. – 23.augusts

Pagājušā nedēļa tirgiem bija gan pozitīva, gan negatīva, jo lielajiem attīstītajiem reģioniem (izņemot Japānu), pateicoties labiem ekonomikas datiem, pārsvarā bija vērojams pieaugums, savukārt attīstības valstu tirgiem, ar Āziju un it īpaši Ķīnu priekšgalā, sakarā ar pārkaršanas problēmām un valdības bažām neklājās viegli.

Abu lielāko attīstīto valstu tirgu – ASV un Eiropas – pagājušās nedēļas rezultāti bija pozitīvi, pieaugumam esot attiecīgi 2,2% un 2,7% apmērā. Saskaņā ar "Nikkei 225" indeksu Japānas akcijām nedēļa noslēdzās ar 3,4% kritumu. Neskatot Japānu, Āzijas akcijām kritums bija 3,1% apmērā. Kopumā attīstības valstu tirgos kritums bija neliels - 0,9%, savukārt Austrumeiropas reģionam izdevās gūt labus rezultātus, sasniedzot 4% pieaugumu. Krievijas tirgum nedēļa noslēdzās ar 3,7% kāpumu.

Eiropas ražošanas un pakalpojumu nozaru sarukuma temps augustā bija vislēnākais 15 mēnešu laikā, kas papildus liecina par ekonomikas lejupslīdes mazināšanos. Šo abu nozaru saliktais indekss, kas aptver 16 eiro zonas valstis, jūlijā no 47 punktiem pakāpās, sasniedzot 50 punktus, kas ir visaugstākais rādītājs kopš 2008.g. maija (skat. 1.grafiku). Minētais indekss ir balstīts uz "Markit" veikto iepirkumu vadītāju aptauju, un, ja rādītājs ir zem 50 punktiem, tas liecina par sarukumu.

ASV valdības veiktie stimulēšanas pasākumi un krājumu samazināšana sāk veicināt arī ražošanas pieaugumu, par ko liecina tas, ka **augustā pirmo reizi vairāk kā gada laikā ražošana Ņujorkas reģionā pieauga**. ASV Federālo rezervju sistēmas Ņujorkas bankas veidotais "Empire State" indekss pakāpās, sasniedzot 12,1 punktu, kas ir vairāk kā prognozēts un ir pirmais kāpums kopš 2008.g. aprīļa. Ja rādītājs ir virs nulles, tas liecina par ražošanas pieaugumu. Minētās bankas ziņojumā bija norādīts, ka pasūtījumu un piegāžu daudzums ir palielinājies, savukārt krājumi un nodarbinātība ir samazinājušies lēnāk.

Eksporta kritumam mazinoties, **Eiropa jūlijā trešo mēnesi pēc kārtas uzrādīja pozitīvu tirdzniecības bilanci**, kas papildus liecina par šī reģiona ekonomikas lejupslīdes beigu tuvošanos. Eksporta apjoms 16 eiro zonas valstīs kopumā pēc sezonāli izlīdzinātajiem datiem saruka par 0,1 procentu salīdzinājumā ar maiju, kad saskaņā ar koriģētajiem datiem tas kritās par 1,8 procentiem. Tirdzniecības bilances atlikums no 1,1 miljarda eiro (pēc koriģētajiem datiem) samazinājās, jūnijā sasniedzot 1 miljardu eiro.

ASV mājokļu tirgus dati bija daudzsoļoši. Pat neskatoties uz to, ka jaunu mājokļu būvniecība kopumā ASV negaidīti samazinājās, jaunu privātmāju būvniecība, kas ir mazāk svārstīgs rādītājs, piekto mēnesi pēc kārtas palielinājās. Mājokļu vērtības krišanās un valdības noteiktās nodokļu atlaides tiem, kas mājokli iegādājas pirmo reizi, nekustamā īpašuma tirgum ir palīdzējis turpināt stabilizēties. Saskaņā ar ASV Nacionālās mājokļu būvnieku asociācijas veidoto indeksu, ASV mājokļu būvnieku optimisma rādītājs ir pieaudzis līdz viena gada augstākajam līmenim – 18 punktiem, kas arī liecina par to, ka grūtākais posms mājokļu sektorā ir aiz muguras. Piektdien tirgu pārsteidza jūlija pārskats par esošo mājokļu pārdošanas apjomiem, kuri mēneša izteiksmē bija pieauguši par 7,2% (skat. 2.grafiku).

Ķīnas kontinentālās daļas uzņēmumu akcijas pagājušajā nedēļā ienāca "lāču teritorijā", ar ko saprot kritumu vismaz 20% apmērā no augstākā līmeņa. Lai gan Ķīnas akciju cenu kritums bija paredzams sakarā ar apjomīgo pēdējo mēnešu spekulatīvā kapitāla pieplūdumu un augstajiem vērtējumiem, tas tomēr ietekmēja tirgus noskaņojumu arī plašāk. Ķīnas banku uzraudzības iestādes jau agrāk ir izteikušas bažas par 2009.g. 1.pusē banku masveidīgi izsniegto kredītu izlietojumu. Bažas ir par to, ka kredīti tiek izmantoti spekulācijai akciju un nekustamā īpašuma tirgū. Šķiet, ka tā ir veikusi pasākumus kredītēšanas ierobežošanai, jo jūlijā izsniegto kredītu apjomi ir krituši par gandrīz 70%.

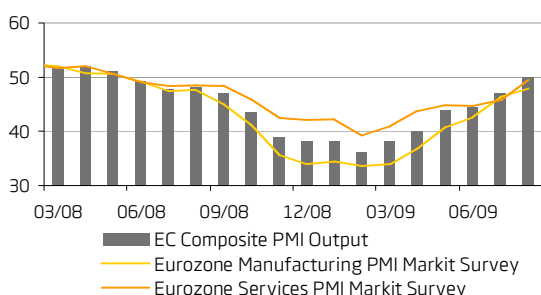
Krievijas premjerministrs **Vladimirs Putins ir pieprasījis operatīvu likumdošanas aktu pieņemšanu par eksporta nodevas "brīvdienām" Austrumsibīrijā ražotajai jēlnaftai**. Galvenie ieguvēji no šī plāna būtu "Rosneft", "TNK-BP Holding" un "Surgutneftegaz", tomēr tā kā sīkāka informācija netiek sniegta, ir grūti izvērtēt kā tas varētu ietekmēt minētos uzņēmumus un tirgu kopumā. Krievijas naftas atradnes, kurās šobrīd notiek ieguve, ir samērā novecojušas, un Krievijai, lai saglabātu esošos ieguves daudzumus, ir nepieciešami būtiski ieguldījumi. Tā kā lielākā daļa valsts iespējamo rezervju atrodas Austrumsibīrijā, nodokļu brīvdienas tiek uzskatītas par veidu, kā veicināt ieguldījumus šī reģiona izpētē.

Citu notikumu Krievijas un Centrāleiropas un Austrumeiropas ekonomikā bija samērā maz. **Dati par pieaugumu mazumtirdzniecības apjomos un ieguldījumos pamatkapitālā Krievijā bija samērā slikti**. Gada izteiksmē mazumtirdzniecības apjomi kritās par 8,2%, savukārt mēneša izteiksmē bija vērojams pieaugums 1,9% apmērā. Mazumtirdzniecības apjomos negatīvi ir ietekmējis straujais algu sarukums un bezdarba pieaugums. Mājsaimniecību patēriņā zināms pieaugums gada pēdējā ceturksnī ir iespējams, tomēr tas notiktu, pateicoties sociālajai sfērai novirzītajam valdības tēriņu palielinājumam. Ieguldījumu pamatkapitālā pieaugums jūlijā gada izteiksmē bija -18,9% un -6,8% mēneša izteiksmē.

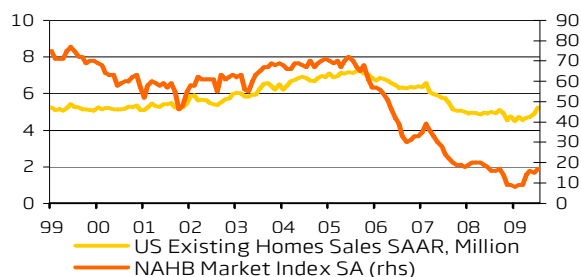
Kā liecina Eiropas Ekonomiskās politikas izpētes centra un "Erste Bank AG" publicētais pētījums, Centrāleiropā un Austrumeiropā investoru optimisms augustā pieauga. Rādītājs, kas atspoguļo ekonomikas speciālistu prognozes par Centrāleiropas un Austrumeiropas reģionu, pieauga par 32 punktiem, un šobrīd 36,56% analītiķu uzskata, ka ekonomika atgūsies, un 20% uzskata, ka turpināsies kritums.

Polijas rūpnieciskās ražošanas rādītāji sagādāja samērā negatīvu pārsteigumu, jo tie jūlijā gada izteiksmē kritās par 4,6%. Arī mēneša izteiksmē ražošanas apjoms bija negatīvs -2,8%. To galvenokārt izraisīja kritums metālapstrādes nozarē, straujš sarukums vieglo un smago autobūvē, kā arī ogļu ieguve.

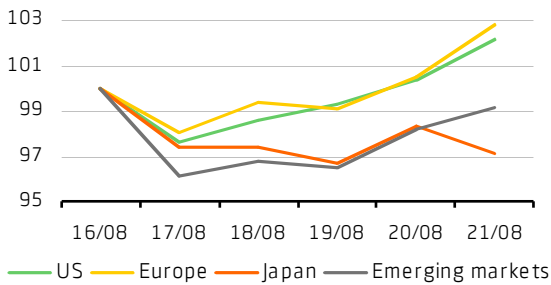
1.grafiks. Eiro zonas PMI ražošanas aktivitātes indekss

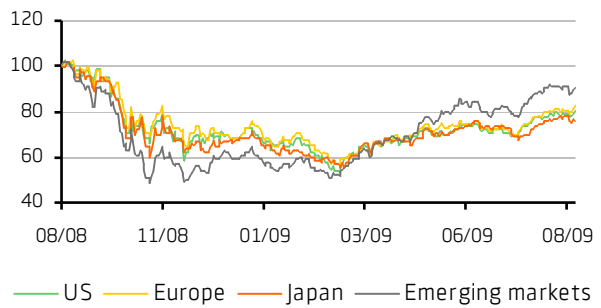
2.grafiks. ASV darba tirgū – stabilizācija

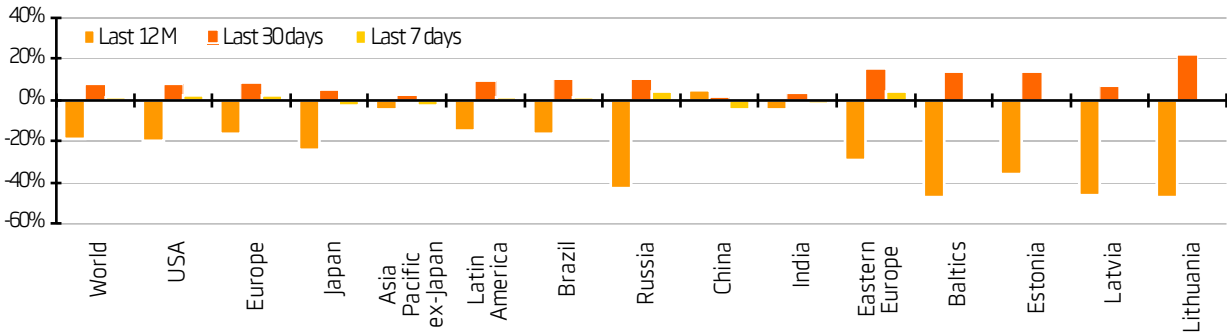
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

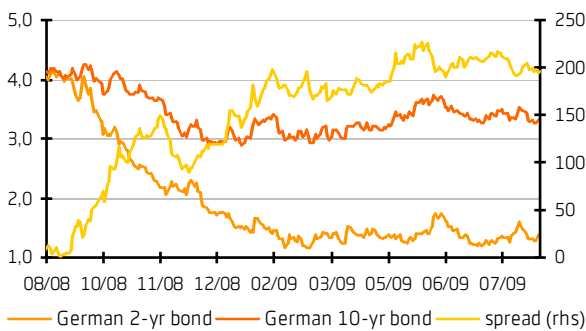
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

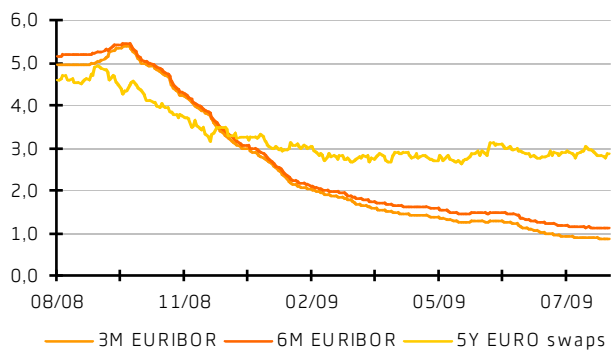
5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

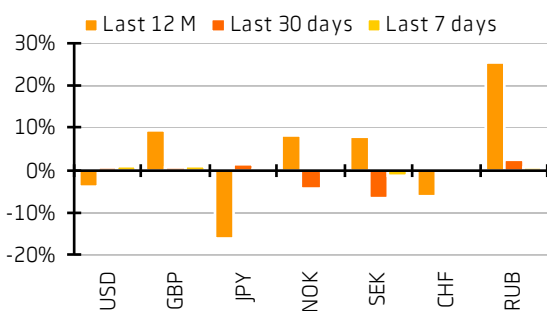
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

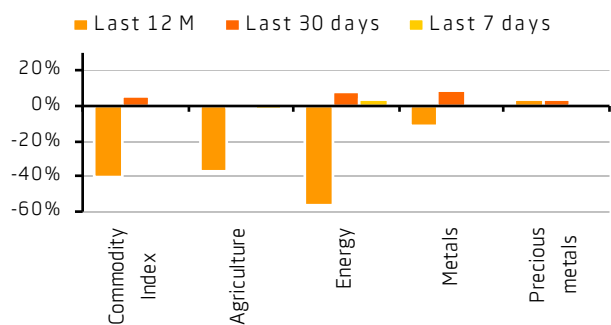
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no: "Bloomberg"

Saistību atruna:

Ja nav norādīts citādi, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).